

Architektura 60. let: úctyhodný počín s několika otazníky

Author: Radomíra Sedláková | Published: 29.01.2009

Jde o dílo vskutku monumentální. Kniha je rozdělena do dvou částí - první poskytuje obecně teoretický úvod a stanovuje si body, z nichž na architekturu té doby nahlíží, zařazuje ji do kontextu výtvarného umění, mírně i do kontextu dění ve světě. Druhá část publikace pak chronologicky představuje jednotlivé stavby i projekty 60. let, s velkým přesahem dozadu (od roku 1947) a s mírným kupředu (do roku 1973). Součástí knihy jsou také chronologické a synoptické tabulky událostí - politických, kulturních, vědeckých a technických a samozřejmě architektonických, uvádí se i výběr z literatury z let 1955 - 2006 (i když po roce 2000 hodně omezený). V knize je i hojnost ilustrací, poněkud na podiv ale převažují snímky současné nad dobovými. Ty jsou navíc většinou omezeny na nepochopitelně „filatelistickou“ velikost, která nedovoluje srovnání tehdejšího a současného stavu - ale to je zřejmě autorský záměr, stavby vnímáme dnes, stejně jako autoři je hodnotíme z našeho aktuálního pohledu, z naší současné situace. To vše se odehrává na 500 stranách velkého formátu A4.

Stavební forum

První dojem je každopádně velkolepý, jde o dílo vsutku vzbuzující úctu, které by nemělo chybět v žádné knihovně toho, kdo se o architekturu zajímá. Pohled druhý už je ovšem trochu rozpačtější. Přitom jsou rozpaky vyvolávány nejen tím, že každá práce, která se nějakému problematickému tématu věnuje jako první, nutně naráží na nejrůznější omezení a bariéry; poprvé je vždy riskantní. V tomto případě jsou ale čtenářovi rozpaky dány i tím, že kniha se tváří reprezentativně, ovšem svým uspořádáním je spíše pracovní pomůckou a nejasností toho, čím vlastně chce být, ještě podtrhuje zmíněné grafické řešení. Tady někde také začíná největší problém: výběr staveb a projektů. Na první pohled publikace představuje historický přehled - před čtenářem plynou roky, v kterých díky autorům objevuje stavby, někdy projekty a soutěže. Bohužel nikoli v absolutním přehledu, ale zřejmě na základě výběru podle osobního názoru a pohledu autorů. Ti některé stavby zmiňují pouhým heslem (název a místo stavby, ne vždy autor), u dalších uvádějí alespoň stručný popis někdy doprovázený i snímkem, ovšem některé stavby a projekty dostaly spoustu prostoru jak v textu, tak v ilustracích.

Klíč výběru je jen obtížně pochopitelný. Nikde není ostatně ani uvedeno, že jde o autorskou interpretaci tématu, vše spíše vyvolává dojem jakéhosi absolutního hodnocení, který je místy podtržen i autoritativností soudů. Autoři se zjevně nezajímají o to, jak sledované období dosud kdo hodnotil, některé „ikony“ proto jen připomenou. Naproti tomu si hodně všímají staveb, které z pochybných dobových důvodů nikdy nebyly výrazněji publikovány, což se týká především zajímavých staveb církevních.

V knize se také objevuje nečekaně velké množství chyb a nepřesností. Především ve jménech architektů, například je uveden jen jeden z širšího kolektivu, někde jsou zase uvedeni autoři jen dílčí stavby, ale ne už tvůrci celkové koncepce. Soutěže (zdaleka ovšem ne všechny) jsou většinou zmíněny tak, že prostě byly nebo je uvedena jen jedna odměněná, ani ne oceněná práce. A je také škoda, že u staveb, které vznikly na základě soutěží, tato skutečnost většinou vůbec není zmiňována. Kniha „Architektura 60. let“ je vsutku účtyhodná - a zároveň trochu skličující tím, jak se neubráníla značnému množství dětských nemocí prvního

uceleného vstupu do dosud jen málo probádané oblasti. Byť i v tom je její velká inspirativnost.

Dovolím si závěrem připomenout knihu Michala Ajvaze „Zlatý věk“. V té nejde o dějiny architektury, ale mimo jiné také o zvláštní způsob psaní knih - každý čtenář si do knihy, již čte, vlepuje pruhy s doplňky a poznámkami, a tak knihu rozvíjí a obohacuje. „Architektura 60. let“ je pro takové aktivní čtení skvělým východiskem.

Fotografie:

Pavilon A na výstavišti Flora Olomouc, 1966, architekt Petr Brauner

Ústav makromolekulární chemie Československé Akademie věd, Praha, 1964, architekt Karel Prager

29.01.2009 08:00, Radomíra Sedláková

Stavební
forum